

Cümlede Anlam-2

Anlatım Özelliklerine Göre Cümleler

İçerik ve Üslup Cümleleri

Kavramlar ve Duygular

Anlatım Özelliklerine Göre Cümleler

1. Doğrudan Anlatım Cümlesi

Başkasına ait bir sözün hiç değiştirilmeden, alıntı yapılarak ifade edildiği cümleler doğrudan anlatım cümleleridir.

“İnsanlar anne ve babasını örnek alır.” diyerek dışarı çıktı.

2. Dolaylı Anlatım Cümlesi

Başka bir kişiden aktarılan sözün olduğu gibi değil de cümleyi aktaranın söyleyişine göre değiştirilerek ifade edilmesidir.

Grup sözcüsü, komisyonun iki gün içinde kararını açıklayacağını dile getirdi.

3. Kinayeli Anlatım Cümlesi

Bir cümlede ifade edilen düşüncenin alaycı bir şekilde zıddının kastedildiği cümlelerdir.

Öyle yardımseverdir ki ne zaman ihtiyacımız olsa ortadan kaybolur.

İçerik ve Üslup Cümleleri

1. İçerik Cümlesi

Bir sanatçının veya eserin ele aldığı konuyla ya da konularla ilgili cümleler “içerik” cümleleridir. Bu gibi cümleler “Neyi anlatıyor?” sorusu sorularak bulunabilir.

Reşat Nuri Güntekin, “Yeşil Gece” adlı romanında Ege’nin bir kasabasına öğretmenlik yapmak amacıyla gelen Şahin Bey’in yaşadıklarını anlatır.

2. Üslup Cümlesi

Üslup yani biçem, sanatçının söyleyiş tarzı, anlatım tekniği, anlatış özelliğidir. Bu gibi cümleler “Nasıl anlatıyor?” sorusuyla bulunur.

Yahya Kemal Beyatlı, şiirlerinde kullandığı kelimeleri bir kuyumcu titizliği ile seçer, onun şiirlerinde kullandığı her kelime âdeta şiirin içinde dans eder.

Kavramlar ve Duygular

1. Hayıflanma Cümleleri

Bir konuyla ilgili yaşanan pişmanlığın ifade edildiği cümlelerdir.

Okuduğum bütün kitapları saklamak yerine keşke öğrencilere hediye etseydim.

2. Sitem Cümleleri

Bir kişinin karşısındaki kişiye kırıldığını ifade eden cümlelerdir.

Bunu senin yapacağını hiç düşünmezdim, aşk olsun!

3. Ön Yargı Belirten Cümleler

Cümlede yargıyla ilgili hiçbir bilgi sahibi olunmasa bile bir düşüncenin öne sürüldüğü cümlelerdir.

Bu şarkının sözlerini o yazdıysa kesin muhteşem bir şarkıdır.

4. Öneri Cümleleri

Bir sorunu çözmek üzere öne sürülen görüşün, düşüncenin, teklifin ifade edildiği cümlelerdir.

Kitapları kronolojik olarak okursan daha iyi olur.

5. Dilek-İstek Cümleleri

Herhangi bir konudaki dilek veya isteğin dile getirildiği cümlelerdir.

Kitabın yazım aşamasına beni de dahil etseniz.

6. Kanıksama Cümleleri

Bir duruma alışmayı, o duruma karşı duyarsız hâle gelmeyi ifade eden cümlelerdir.

Dışarıdan gelen onca sese rağmen istifini bozmadan işini yapmaya devam ederdi.

7. Saptama (Tespit) Cümleleri

Bir nesne ya da durumun ayırıcı özellikleriyle tanınması ya da bir konunun gözleme veya ölçüye vurularak ayrıntılarıyla belirlenmesidir.

Son yıllarda dünya genelinde sosyal medya kullanımı oldukça artmış durumda.

8. Sezgi-Tahmin Cümleleri

Bir olay veya eylem bitmeden onun nasıl sonuçlanacağını belirten cümlelere sezgi - tahmin cümlesi denir.

Bu durumun bizi yavaşlatacağını önceden anlamıştık.

9. Yakınma (Dert Yanma) Cümleleri

Bir olay, içinde bulunulan bir durum, konu veya kişiden şikâyetçi olunan, dert yanılan cümlelerdir.

İnsanlar doğaya savaş açmasaydı, bugün küresel ısınma bu kadar artmazdı.

10. Tanım Cümleleri

Bir varlığı veya kavramı anlatan, onun ne olduğunu bildiren cümleler “tanım cümlesi” dir. Tanım cümleleri “..... nedir?” sorusuna cevap veren cümlelerdir.

Hayat, insanı olgunlaştıran bir okuldur.

11. Aşamalı Bir Durum Bildiren Cümleler

Bir olgunun ya da durumun zamana bağlı bir şekilde giderek değiştiğini ifade eden cümlelerdir.

Ağaçlar günden güne boy veriyor.

12. Olasılık (İhtimal) Cümleleri

Bir şeyin, olabilecek sonuçlarının belirtildiği cümlelerdir. Başka bir deyişle sonuçla ilgili alternatifler belirten cümlelerdir.

Son dönemdeki kızgınlığının sebebi işlerin yoğunluğu olabilir.

13. Varsayım Cümleleri

Olup olmayacağını dikkate almadan bir şeyi bir süreliğine “var” kabul ederek ifade eden cümlelerdir. “Varsayalım ki, farz et ki, tut ki, diyelim ki, ... olduğunu düşünelim.” gibi ifadeler varsayım cümlelerinde sıkça yer alır.

Farz et ki sahilde bir ev almışsın.

Tut ki söylediği her şey baştan sona hatalı.

14. Kesinlik Bildiren Cümleler

Bir bilginin, bir kanaatin şüpheyeye düşmeden onaylanması durumunu ifade eden cümlelerdir.

Suların çekildiği gölde bazı kayıklar karaya oturmuştu.

2017-YGS/Türkçe

(I) Türkiye'de bazı alanlarda olduğu gibi yayıncılıkta da ekonomik ve kültürel pek çok sorundan söz etmek mümkün ama bu sorunlar, yayıncılar dâhil, kimin umurunda! (II) Sanırım, burada herkes şikâyet etmekten ve dinlemekten yorulduğundan birtakım yanlışların değişmesi için küçük de olsa bir şeyler yapmak, çözümler üzerine düşünmek gerek. (III) Butik yayıncılığın işlevi, tam da bu "bir şeyler yapma" ihtiyacıyla örtüşüyor. (IV) Sadece onunla da değil; birey olmayla, edebiyat ve sanatın geçirdiği dönüşüm ve başka dünya arayışlarıyla da... (V) Yeri gelmişken ülkemizde, pek çok konuda olduğu gibi, butik yayıncılıkla ilgili de bir kavram karmaşası bulunduğunu belirtelim.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde öneri vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2020-TYT/Türkçe

(I) Bu köhne tren garında birkaç saat önce bir araya gelmiş üç yabancı olduğumuz hâlde, hızla birbirimizle benzeşmiş gibiyiz. (II) Aynı biçimde sıkılmamızın, aynı meraklı bakışlarla etrafı izlememizin nedeni nedir? (III) Her biri diğerinin devamı olan hareketlerimiz aynı beyin tarafından komut aldığımızı gösteriyor sanki. (IV) Birimiz bir yana baktığında hep beraber aynı tarafa yöneliyoruz mesela. (V) Gözlerimizde biriken yorgunluklarımız da aynı desem yeridir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde anlamca kesinlik söz konusudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dolaylı anlatım söz konusudur?

- A) Denizlerdeki gözlemlerini sürdüren araştırmacılar “Her yıl milyonlarca ton atık plastik okyanuslara karışıyor. ” diyerek tepkilerini sürdürdüler.
- B) Yapay zekâ ve makine öğrenmesi alanlarında yapılan çalışmalar sonucunda yayımlanan bilimsel makale sayısı yaklaşık olarak her yıl iki katına çıkıyor.
- C) San Diego’daki Kaliforniya Üniversitesinden bir grup araştırmacı, zatürre tedavisinde yararlı olabilecek mikrorobotlar geliştirdi.
- D) Dünya gıda sektöründe en hızlı yükselen ürün grupları içerisinde bitki esaslı süt benzeri içecekler önemli bir yer tutuyor.
- E) Dr. Christine Dow, bu kadar büyük bir sistemin ancak bugün keşfedilebilmiş olmasının, Antarktika hakkında hâlâ öğrenilecek çok şeyin olduğunu gösterdiğini söylüyor.

(I) “Gül Yetiştiren Adam” isimli romanı ile Rasim Özdenören; bir taraftan hayatını her şeyin sonlu olduğu duygusu ile şekillendiren ve ölümlle hep yüz yüze yaşayan gül yetiştiren adamın, diğer taraftan yaşanılan anın hiç bitmeyeceğini zanneden ve bu yüzden hata yapmaktan uzak durmayan Sitare’nin, Yavuz’un öyküsünü anlatıyor. (II) Akıcı bir dille bir araya getirilmiş olan bu iki farklı yaşam tarzı, birbiri arasına serpilmiş paragraflarla öykü olmaktan çıkıp roman hâline bürünüveriyor. (III) Türk öykücülüğünün usta ismi Rasim Özdenören, kaleme aldığı tek romanı ile bizlere son 50 yılda meydana gelen değişimin boyutunu, yönünü ve bu değişim karşısında bizim tavrımızdaki yanlışlıkların neler olduğunu göstermeye çalışıyor. (IV) İki farklı yaşam tarzını temel alan roman; okuyucunun zihninde bu farklı yaşam tarzlarının kendiliğinden karşılaştırılmasına imkân verecek şekilde net tasvirler içeriyor. (V) Bu tasvirler özellikle mekân ve yaşam tarzları üzerinden yapılıyor ve değişimin boyutlarını okuyucuya bire bir yansıtıyor.

Bu parçadaki cümlelerden hangisi söz konusu eserin üslubu ile ilgili bilgi içermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Cümlede Anlam-1

Yakın Anlamalı Cümleler

Karşıt Anlamalı Cümleler

Anlam İlişkilerine Göre Cümleler

Öznel ve Nesnel Yargılı Cümleler

Yakın Anlamalı Cümleler

İlettikleri mesaj birbiriyle aynı olan cümlelerdir. Bu cümlelerde anlatım tarzı birbirinden farklıdır ama verilmek istenen mesaj aynıdır.

Yaşadığımız her olay, içinde geleceği aydınlatan izler ve ipuçları barındırır.

İleriye dönük bir rota çizmek isteyen kişi geride bıraktıklarından istifade edebilir.

Karşıt Anlamalı Cümleler

Anlamca birbirine ters düşen, birbiriyle çelişen cümlelerdir.

Yaşadığımız her olay, içinde geleceği aydınlatan izler ve ipuçları barındırır.

Geçmişin sayfalarını kapatmadan geleceğe dönük adımlar atılamaz.

Anlam İlişkilerine Göre Cümleler

1. Neden - Sonuç Cümleleri

Bir eylemin hangi sebeple yapıldığının bildirildiği cümlelerde neden - sonuç ilişkisi vardır.

İşler yoğun olduğu için dışarı çıkamamıştım.

2. Amaç - Sonuç Cümleleri

Amaç cümlelerinde, belirtilen eylemin yapılmasındaki amaç dile getirilir.

Atletik ve sağlıklı bir vücuda sahip olmak için spor yapmaya başladı.

3. Koşul (Şart) Cümleleri

Bir eylemin gerçekleşmesi için yerine getirilmesi gereken bir koşulun ifade edildiği cümlelerdir.

Yağmur yağarsa bereketli bir sezon geçiririz.

4. Örneklendirme Cümleleri

Bir konu, kavram veya durumla ilgili bir cümlenin daha iyi anlaşılabilmesi için örneklerin verildiği cümlelerdir.

Yapılan bazı araştırmalar insanların soluk alışının, kan basıncının renklere bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Renklerden açık mavi gevşetici ve rahatlatıcı; koyu mavi ise uyarıcıdır.

5. Açıklama Cümleleri

Bir kişi, kavram, olay, nesne veya durumla ilgili bilgi veren cümlelerdir. Açıklama cümleleri genellikle “yani” bağlacı ile başlar.

Onun saati saatini tutmaz. Bir bakarsın çok neşeli bir adam hâlini almış bir de bakarsın sinirden yanına yaklaşılmıyor.

6. Karşılaştırma Cümleleri

Kişi, nesne, kavram, olgu veya olayların benzer veya aynı yanlarını incelemek için kıyaslamaların yapıldığı cümlelerdir.

Bu yıl haziran ayı geçen yıllara oranla daha yağışlı ve serin geçti.

Öznel ve Nesnel Yargılı Cümleler

1. Öznel (Subjektif) Cümleler

Doğruluğu kişiden kişiye değişebilen cümlelerdir. Kişisel yargılar taşıyan bu cümleler “göreceli” olma özelliğine sahiptir. Yani “bana göre, sana göre” denebilecek cümlelerdir.

Başarılı olmanın temel şartı düzenli olmaktır.

2. Nesnel (Objektif) Cümleler

Doğruluğu ya da yanlışlığı kişilere göre değişim göstermeyen cümlelerdir. Bu cümleler kişisel yargı taşımaz.

Papağanlar, konuşma özellikleri olan hayvanlardır.

2018-TYT/Türkçe

- I. Yazar, eserlerinde gelenekle arasına bir mesafe koymaktansa bu birikime, yaşadığı döneme özgü bir pencereden bakmayı tercih ediyor.
- II. Yazarın hiçbir edebiyat geleneğine bağlanmayışı, onu çağdaşı yazarlardan ayıran önemli bir özellik olarak ön plana çıkıyor.
- III. Yazar, bu kitabıyla kendinden önce üretilen eserleri okumanın bir özgünlük sorununa yol açmayacağını herkese kanıtlıyor.
- IV. Yazar, tarihin kendisine aktardığı seslere kulak tıkamıyor ancak onları kendi döneminin gerçekliğinin süzgecinden geçiriyor.
- V. Yazarın kendi olma sorununu tartıştığı bu kitapta, yüzünün düne değil yarına dönük olduğu açık bir biçimde gözlemlenebiliyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
- D) III ve V E) IV ve V

2021-TYT/Türkçe

- I. Türkiye’de Türkçe müzik daha fazla dinleniyor ve reklam verenler daha çok Türkçe müzik yayını yapan radyoları tercih ediyor.
- II. Türkiye’de yayın yapan radyo kanallarının çoğu yerli müzik yayını yaparken yabancı müzik yayını yapan kanal sayısı iki elin parmaklarını geçmiyor.

Numaralanmış I. cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) II. cümlede belirtilen durumun gerekçesini açıklamaktadır.
- B) II. cümlede ortaya konulan durumun koşulunu belirtmektedir.
- C) II. cümledeki bilgileri farklı örnekler üzerinden değerlendirmektedir.
- D) II. cümledeki açıklamayı çürütmek için yeni bir bilgi sunmaktadır.
- E) II. cümlede yer alan açıklamayı karşılaştırmalı ele almaktadır.

2018-TYT/Türkçe

Aşağıdaki yargılardan hangisi kişisel düşünce içermemektedir?

- A) Engin denizlerde, dünyanın gürültüsünden patırtısından uzak, düşsel bir adanın şiiiriyle büyülenmemiş insan sayısı azımsanamayacak kadar çoktur.
- B) İnsanoğlu yüzyıllardır mutluluk, dirlik, düzenlik, ölümsüzlük yönündeki özlemlerini çoğunlukla uzak bir ada görüntüsüyle dile getirmeyi seçmiştir.
- C) Kendini ıssız bir adada en çetin güçlüklerle karşı karşıya düşünen, parklarda Robinsonculuk oynayan çocuklar bugün de var.
- D) Bir edebiyat yapıtında anlatılan olayın yeri olarak değerlendirilen ada, yalnızlığın sembolü olmasıyla coğrafyacının veya haritacının adasından farklıdır.
- E) Coğrafyacı açısından ada; konumu, yüzey şekilleri, yüz ölçümü, nüfusu ve iklimi incelenecek her yanı suyla çevrili bir kara parçasıdır.

2017-YGS/Türkçe

(I) İnsan ilişkilerinin pek çoğu akılla kavranamayacak, kavransa bile açıklanamayacak kadar karmaşıktır. (II) Hayranlık, nefret, sevgi ve kıskanma gibi duygularla biçimlenen ilişkileri; sebebi ve sonucuyla açıklayamıyoruz. (III) Bu konuyla ilgili olarak hemen her dilde ve kültürde pek çok eser yazıldı, pek çok değerlendirme yapıldı. (IV) Ne var ki okuduklarımızın ve dinlediklerimizin çoğu, kişisel bir görüş olmaktan öteye gitmiyor. (V) Tüm kültürlerde bunları tanımlayan ve sınıflayan değer yargıları oluşmadan, söylenenlerin hiçbirini geçerli sayamayız.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede öznel bir değerlendirme yapılmıştır.
- B) II. cümlede, I. cümledeki düşünce örneklendirilmiştir.
- C) III. cümlede bir çıkarım yapılmıştır.
- D) IV. cümlede bir genelleme yapılmıştır.
- E) V. cümlede bir durum koşula bağlanmıştır.